

Mazo etnisko kultūrtelpu attīstība un popularizēšana kā tūrisma galamērķis

UNSECO TŪRISMS

7. marts 2019. gads

Ventspils Muzejs, Ventspils
Asnāte Ziemele, LLTA «Lauku ceļotājs»

Projekta partneri

6 partneri no **Latvijas**:

1. LLTA „Lauku ceļotājs”
2. Etniskās Kultūras Centrs „Suiti”
3. Dundagas novada pašvaldība
4. Ventspils novada dome
5. Kuldīgas novada pašvaldība
6. Alsungas novada dome

5 partneri no **Igaunijas**

1. Setomaa Turism NVO
2. Setu institūta fonds
3. Kihnu pašvaldība
4. Kihnu kultūrtelpas fonds
5. Setomaa pašvaldība

Projekta mērķis

- Izveidot tūrisma produktu, iekļaujot 4 kultūru reģionus, kas balstīti uz UNESCO atzīto “dzīvo kultūru” unikalitāti: Seti, Kihnu (EE), Suiti, Lībieši (LV)

Dzīvās tradīcijas
Unikālais vieno
LĪBIEŠI

Living Cultures
United by the Unique
KIHNU

Living Cultures
United by the Unique
SETO

Dzīvās tradīcijas
Unikālais vieno
SUITI

Semināri un pieredzes apmaiņas braucieni

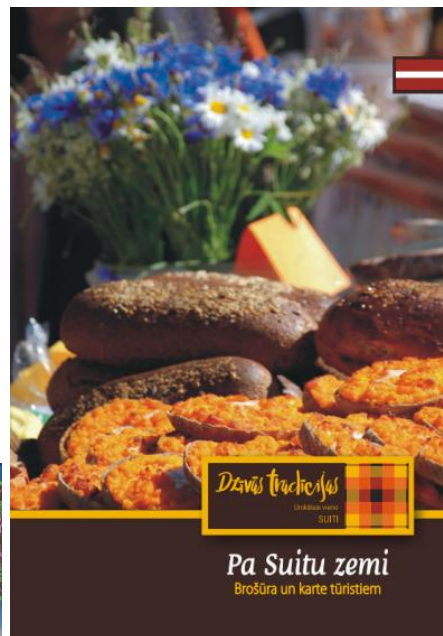
Publikācijas:

Suitu stila grāmata

Lībiešu krasta stila grāmata

Suitu tūrisma brošūra
Pa Suitu zemi!

Tūrisma karte Līvu krasts
aicina!

Kihnu stla grāmata
(uzņēmējiem)

Ceļveži pa Lībiešu krastu, Suitu novadu, Kihnu salu un Setomaa reģionu

KAS IR LĪBIEŠI?

Lībieši ir Baltijas jūras somu cilmes Latvijas pamattauta, kurai bijusi liela loma mūsdienu latviešu valodas un kultūras tapšanā. Šodien dzīrdamā latviešu valoda ir veidojusies lībiešu seno baltu cilšu – latgaļu, zemgaļu un kuršu – saskarsmes rezultātā. Lībieši līdz mūsdienām ir spējuši saglabāt savu valodas un kultūras savdabību un attīstīt to, iekļaujoties mūsdienu Latvijas kultūrtelpā

Līvīdiešu karogs

Dundagas novada ģerbonis

Kolkas pagasta ģerbonis

Līvīdiešu karoga krāsu salikums ir cieši saistīts ar lībiešu zvejnieku ikdienu: zvejnieks pelna iztiku jūrā (zilā krāsa), bet viņa domas ir mājās pie ģimenes, kur raugoties uz māju pusi, viņš iztālēm redz liedagu (baltā krāsa) un mežu (zaļā krāsa). Karoga krāsu proporcijas ir 2:1:2. Karogu iesvētīja un pirmoreiz svētkos uzvilka 1923. g. 18. novembrī Mazirbes mācītājmuižā. Līvu savienības priekšsēdētājs, lībiešu dzejnieks Kārlis Stalte šim notikumam sacerēja vārdus **Karoga dziesmai** (Plagā lou). Katru gadu 18. novembrī lībieši atzīmē Karoga svētkus.

Zili - zaļas krāsas redzamas arī mūsdienu administratīvo teritoriju - Dundagas novada un Kolka pagasta ģerboņos. Patriotiska satura vārdus **lībiešu himnai** „Mana tēvzeme, mana dzimtene” (*Mīn izāmō, mīn sindimō*) sacerēja Kārlis Stalte 1923. gadā, gatavojoties lībiešu karoga atklāšanas svētkiem. Melodiju izvēlējās to pašu, kas ir Igaunijas un Somijas himnai.

VĒRTS REDZĒTI!

- Oviši. PaŅtkmō.** Sena apdzīvota vieta. 20. gs. 30. gados te bija 50 sētas, bet 1990. g. - tikai desmit. Ovišos dzimis lībiešu izcelsmes zinātnieks - entomologs **Kārlis Princis** (1893 - 1978), kurš 1944. g. emigrēja uz Zviedriju. **Ovišu bāka** (1814. g.) ir vecākā joprojām funkcionējošā Latvijas bāka - 38 m augsta. No tās augšas paveras skaists skats. Saglabājusies 1905. g. bākas darbinieku ēka, kurā savulaik iekārtoja mazbānīša staciju. Palīgēkā izveidots **Ovišu bākas muzejs**. Netālu no bākas – metāla **Austras koks**. Iepretim Ovišragam – laba putnu vērošanas vieta.
- Lūžņa. Lūž.** Garš ciems abpus Lūžņas upei. 1937. g. te bija 36 mājas un 2 laivu piestātnes. 19. gs. 60. gados Lūžņa kļuva par vienu no kuģubūves vietām, bet padomju okupācijas gados tuvumā atradās militārās bāzes. 20. gs. 30. gados te vairākkārt ieradās somu valodnieks Lauri Ketunens ar igauņu studentu Oskaru Loritsu, kuri sagatavoja lībiešu valodas vārdnīci. Lūžņā dzīvoja pirmais lībiešu mākslinieks **Jānis Belte** (1893 - 1946). Lūžņas lībiešu zvejnieka un zemkopja sēta “Dēliņi” apskatāma Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā.

LĪBIEŠU TAUTAS TĒRPI

Etnogrāfiskajam sieviešu goda tērpam bija raksturīga aube ar grezni rotātu pakauša daļu, balts priekšauts, balts, sarkanais vai raibi izrakstītais zeķes, liels vai mazs lakats, kurus baznīcā vai kāzās valkāja zem senajām vil-lainēm. Lībieši tautastērpu valkāja līdz 19. gs. beigām. Pirmajiem šī tradīcija izzuda vīriešiem, ilgāk to piekopa sievietes, ejot uz baznīcu un kāzu svinībām. Mūsdienās lībiešu tautas tērpu un tā elementus var apskatīt muzejos un Kolka lībiešu saietā namā.

Pirmo reizi Latvijā atvērtās māju kafejnīcu dienas (MKD)

- **Suiti 24. augusts 2019**
- **Lībiešu krasts 1.-2. jūnijs 2019**
- **Saskaņots ar ZM, VID un PVD.**

 Interreg
Estonia-Latvia
European Regional Development Fund

celotajs.lv

MKD Lībiešu krastā no Ovišiem līdz Ģipkai

- Lielāks dalībnieku skaits, lielāks tūristu apmeklējums

- **14. marts** otrās MKD apmācībās Lībiešu saietā namā Kolkā

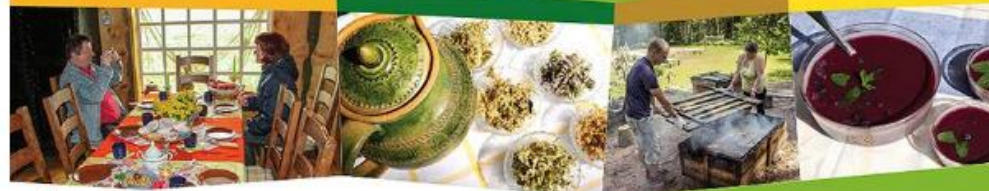
Mājas kafejnīcu un Slīteres ceļotāju dienas Kuodkaffökuodād ja Šlītör riekmiēd pävad Home Cafe and Slitere Travellers' Days

Mājas kafejnīcu dienas notiks vienlaikus ar Slīteres ceļotāju dienām visā Dundagas novadā un īpaši Lībiešu krastā. Tie būs pirmie šāda veida svētki Latvijā!

Lauku sētās un citviet visā novada teritorijā šajās dienās būs daudzveidīgs ēdienu un dzērienu piedāvājums: no vietējiem produktiem, ar īpašiem stāstiem un amata prasmju demonstrējumiem. Būs gan iecienīto vietējo ēdienu meistarsīki, gan no vecmāmiņu un muižas laika pūralādēm izceltu recepšu lietā likšana, gan, iespējams, no aizjūras zemēm atvestu ideju īstenošana. Tie būs kā dārza svētki visā novadā, kur ikviens ceļotājs varēs piedalīties un baudīt ēdienu daudzveidību.

Home cafe days will take place alongside with Slitere travellers' days throughout the whole Dundaga municipality and especially on the Livonian coast. This is going to be the first festivity of its kind in Latvia!

In farmsteads and other venues within the municipal territory both different food and drinks, special stories and craftsmanship demos will be offered. One will get acquainted with the masterpieces of favourite local dishes, making use of the recipes from grandmothers and manor time chests, perhaps the implementation of ideas from the overseas countries. The festivity will look like a garden party in the whole municipality where every traveller will be able to participate and enjoy the diversity of dishes.

Dundagas novada Tūrisma informācijas centrs
Tourist Information Centre of Dundaga Municipality
☎ +371-29444395 ☎ +371-63232293
✉ tic@dundaga.lv 📺 Visit Dundaga
📍 Visit Dundaga 🌐 www.visit.dundaga.lv
📍 Dundaga TIC 🌐 www.sliteresdiens.lv

DAP Dabas izglītības centrs "Slītere"
NCA Nature Education Centre "Slītere"
☎ +371-28385025
✉ andra.ratkevica@daba.gov.lv
🌐 www.daba.gov.lv 🌐 www.slitere.lv
☎ 57.628501, 22.289204

MKD anketa:

MKD norisināsies 1. reizi Latvijā, vienlaicīgi un sadarbībā ar Slīteres Ceļotāju dienām (SCD).

Katrs, kurš vēlas, neatkarīgi, ir vai nav reģistrēts PVD, VID, var šajās dienās savā sētā vai citā novada objektā/vietā piedāvāt savus īpašos ēdienus, dzērienus, naškus, arī demonstrēt savu amata prasmi u.tml., tādējādi reklamējot savu produkciju, izmēģinot tās pievilcību vai vienkārši kopā ar apmeklētājiem, arī saviem radiem un draugiem svinēt kafejnīcu dienas visā novadā un īpaši Lībiešu krastā.

Ieteikums ikvienam, plānojot savu piedāvājumu, ņemt vērā, ka viņas/viņa saimniecībā nebūs vienīgais MKD piedāvājums novadā (piem., tuvākā apkārtnē tādu var būt 15 – 20), un ceļotāji, visticamāk, gribēs nomēģināt no katra. Tādēļ vēlams veidot nelielas porcijas, arī iespēju iegādāties līdžņemšanai, vēlams arī kāds stāsts par konkrēto ēdienu, tā vēsturi, var demonstrēt tapšanu vai kā citādi kuplīnāt savu piedāvājumu (piem. ar apģērbu, muzicēšanu utt.). Ēdienam nav obligāti jābūt tradicionāli vēsturiskam, tikpat labi tas var būt Jūsu “jaunākais atklājums” gatavots no vietējiem produktiem, bet vēlams to kuplīnāt ar stāstu, kā tas radies. Maršrutos svarīga būs arī ēdienu dažādība, t.i., lai viens un tas pats neatkārtotos daudzreiz. Piedāvājumos atceramies lietot arī lībiešu valodu un lībisko (tāmnieku) izloksni.

Lai dalībnieki varētu atbilstoši sagatavoties, līdz MKD/SCD norisei tiks organizētas apmācības. Tās notiks Igaunijas un Latvijas pārrobežu sadarbības programmas atbalstītā projekta “Etnisko kultūrtelpu attīstība kā tūrisma galamērķis “UNESCO – tourism”” ietvaros, ar Eiropas reģionālās attīstības fonda atbalstu.

MKD pieredze tiek aizgūta no Igaunijas, kur šādi svētki notiek reizi gadā, ir labi iecienīti un līdzinās ģimenes dārza svētkiem, kur sabrauc draugi, radi un visi ciemiņi ir mīļi gaidīti.

Nr.	Diena, datums →	Jūsu piedāvājums	
		Sestdiena, 1.jūnijs Ieteicamais laiks: 12.00 – 20.00	Svētdiena, 2.jūnijs Ieteicamais laiks: 11.00 – 16.00
	Norises vieta		
	Kontaktinformācija: kontaktpersona, tālrunis		
	e-pasts, www		
	Nosaukums (vēlams lakonisks nosaukums, piem., mājas kafejnīca “Ūšu priedītēs”)		
	Izvērstāks nosaukums, kas raksturotu piedāvājuma būtību, piem. “Kūpinātas zivis un senlībiešu žogi pie Andra”		
	Piedāvājums (ēdiens, porcija utml. - lūdzu detalizētāk ieskicējiet savu piedāvājumu)		
	Vai bez ēdamlietām būs vēl kas piedāvājumu kuplinošs? (Piem. dzīvā mūzika, ģimenes		

Cik lielu cilvēku skaitu varēs uzņemt vienlaicīgi (grupas lielums aptuveni)?		
Cik ilgu laiku varētu aizņemt vienas grupas/draugu kopas/ģimenes viesošanās?		
Vai piedāvājums būs spēkā arī ārpus 1., 2.jūnija? (tikai tad, protams, "papīriem" atkal jābūt kārtībā:)		
Cik tas maksās? (porcija, daļība degustācijā, degustāciju galds grupai, 1 daļbn., u.tml.), EUR	EUR	EUR
Vai būs iespēja veikt norēķinus arī bezskaidrā naudā (piem., orgnizētai grupai)?		
Vai un kas būs iegādājams līdzņemšanai?		
Kā pats/pati plānoju reklamēt savu piedāvājumu? (piem., aicināt savus radus, draugus, nosūtīt uzaicinājumu sociālos tīklos, u.c.)		
Autostāvvietas ietilpība		
Tualešu un roku mazgāšanas pieejamība (vajadzētu būt katrā mājas kafējnīcā)		
Foto (lūdzu pievienojiet parakstus) (ēdienu, noderētu arī kafējnīcas vietas foto)		
<i>1.fotogrāfijas paraksts</i>		
<i>2.fotogrāfijas paraksts</i>		
<i>3.fotogrāfijas paraksts</i>		
<i>u.c.</i>		

**Pieteikšanās pie Ilzes Šteines, ilze.steine@dundaga.lv,
tel. 28717810**

Vienota MKD brošūra

- Apraksts par katras saimniecības īpašo piedāvājumu;
- Uzskaitīti visi MKD dalībnieki;
- Bilde pie katras saimniecības;
- Karte ar atliktiem objektiem;
- Izveidota vienota atpazīšanas zīme Visām kafejnīcām.

Kihnu salas MKD brošūras piemērs:

Lemsi ciems

1 UIBU sētas kafejnīca

Uibu sētas kafejnīca piedāvā gan savus vecos, gan jaunus meistardiņus – gan sāļus, gan saldus.

Ēdienkartē ir ķīšu sacepums, zivju zupa, barbekjū, medijuma gaļas kotletes, reņģu tīteņi, mājas pīrādžiņi un kūkas.

Līdzņemšanai pārdodam pašu gatavotas grilētas desiņas, kotletes un kūpinātas zivis.

Bērnu izklaidēm pieejams spēļu namiņš, batuts, smilšu kaste, basketbola grozs, volejbola laukums, diskgolfs.

Sētā ir arī brīvdabas estrāde un ģitāras, ukuleles, sintezators, ko varēsiet brīvi izmantot.

Būsim atvērti sestdien plkst. 10–20 un svētdien plkst. 10–16.

Var maksāt skaidrā naudā vai ar karti.

Lielākām grupām lūdzam iepriekš rezervēt vietas, zvanot pa tālruni 513 8557.

Uz salu līdzī nēmiet labu omu un priecīgu prātu!

Papildu informācija: <https://www.facebook.com/uibutalu>

2 Kafejnīca MUTID JA MÓRRAD

Piedāvājam zivju ēdienus, kā arī uzkodas un našķus no Ķīļu salas vietējām izejvielām. Visu pārtiku iespējams arī nopirkt līdzņemšanai, kā arī varat iegādāties rokdarbus!

Kultūras programma ir daudzveidīga un domāta visiem. Bērniem notiks dažādas nodarbības, kā arī būs pieejams spēļu laukums.

Būsim atvērti jebkuros laika apstākļos sestdien plkst. 10–20 un svētdien plkst. 10–12.

Maksāt var skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu.

Kontaktinformācija: Elise Umb 503 9151,

Vienota platforma Lībiešu krasta MKD dalībniekiem Lauku Ceļotāja mājaslapā:

[Naktsmītnes](#) [Ceļojumi](#) [Vērts redzēt](#) [Karte](#) [Profesionāļiem](#) [Par mums](#)

ATVĒRTĀS DIENAS LAUKOS

Latvija
4. - 6. maijā

Lietuva
11. - 13. maijā

**BAUDI
LAUKUS**

[Informācija](#)

[Dalībnieki](#)

[Karte](#)

[Konkurss - sacensības](#)

[Medijiem](#)

[Saimniekiem](#)

[Video](#)

[Kontakti](#)

"Lauku ceļotājs" aicina uz akciju "Atvērtās dienas laukos"!

2018. gada 4.-6. maijā Latvijā un 11.-13. maijā Lietuvā

Akcija jau kļuvusi par tradīciju – iesākt vasaras tūrisma un ražošanas sezonu ar plaši atvērtām durvīm, aicinot visus interesentus, klientus,

celotajs.lv

Lībiešu krasts – ceļā uz UNESCO

Līvu savienība, Lībiešu kultūras centrs un Lībiešu sabiedrība

Nacionālais
nemateriālā kultūras
mantojuma saraksts

UNESCO
nemateriālā kultūras
mantojuma saraksts

Lībiešu krasts – ceļā uz UNESCO: sabiedrības iesaistīšana

- Tikšanās ar Ziemeļkurzemes lībiešu pārstāvjiem – kopā **6 tikšanās, 143 dalībnieki**
- Lībiešu kultūras saglabāšanas plānam – saņemtas idejas no **22 pietecējiem, 50+ plāna pasākumiem**

LĪBIEŠU KULTŪRTELPA IEKĻAUTA NACIONĀLĀ NEMATERIĀLĀ KULTŪRAS MANTOJUMA SARAKSTĀ

**2018. gada 8. novembrī Latvijas Nacionālajā kultūras
centrā Nemateriālā kultūras mantojuma padomes sēdē**

Parakstam Sadarbības memorandu:
ar Dundagas, Ventspils, Rojas nov.
pašvaldībām

Plāna prezentācija Lībiešu tautas namā Mazirbē
kultūras namā kopā ar Kultūras ministri

Lībiešu kultūrtelpas ceļš uz UNESCO semināri ar diskusijām:

- **9. marts, plkst. 10:00 Lībiešu saietā nams, Kolka, Dundagas novads**
- **14. marts, plkst. 16:30 Lībiešu institūts, Kronvalda 4-220 kab., Rīga**

Paldies! Uz tikšanos!

Šī prezentācija atspoguļo autora viedokli. Programmas vadošā iestāde neatbild par tajā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

celotajs.lv

Latvia Country Tourism Association “Lauku ceļotājs”

Kalnciema iela 40, Rīga, LV-1046, +371 67617600

E-pasts: lauku@celotajs.lv Facebook: [Lauku Celotajs](https://www.facebook.com/Lauku-Celotajs) twitter.com/Laukucelotajs